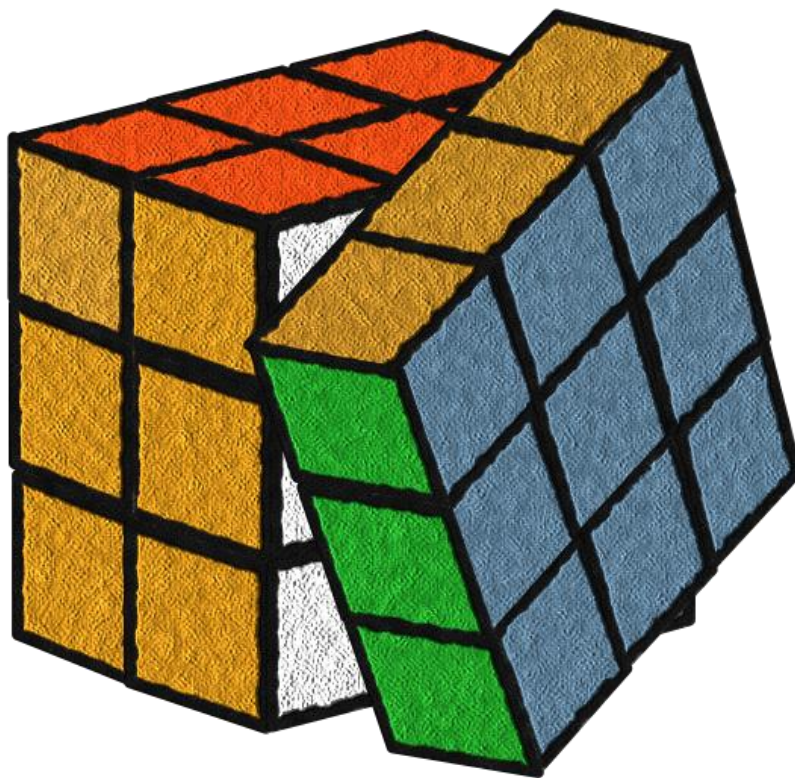

PROJEKAT

„Prihvatimo različitost bićemo bogatiji”

***Donator: Komisija za raspodjelu dijela prihoda
od igara na sreću***

KRATKE INFORMACIJE O PROJEKTU

Projekat "Prihvatimo različitost, bićemo bogatiji" je finansijski podržan od Komisije za raspodjelu dijela prihoda od igara na sreću. Realizovan je u period od februara do septembra 2016.godine.

Ciljevi projekta su poboljšanje položaja djece sa invaliditetom u njihovoj socijalnoj grupi kao i povećanje nivoa svijesti djece, roditelja i nastavnika o značaju prihvatanja različitosti sa akcentom na invaliditet.

Ciljne grupe projekta su djeca uzrasta od 9 – 10 godina u šest inkluzivnih odjeljenja u šest nikšićkih osnovnih škola, roditelji, nastavni kadar, kao i šira javnost sa područja opštine Nikšić.

Glavne aktivnosti projekta su:

- istraživanje o položaju djece sa invaliditetom u njihovoj socijalnoj grupi
- organizovanje edukativnih radionica u inkluzivnim odjeljenjima
- istraživanje nakon realizovanih radionica da bi se ispitala efikasnost tog oblika obrazovanja djece i
- analiza podataka dobijenih prilikom istraživanja.

UVOD

Cilj sociometrijskog istraživanja je bio kratko ispitivanje socijalnih odnosa u grupi djece.

Sociometrija je istraživačka metoda u društvenoj nauci kojom se ispituju međusobni odnosi članova neke grupe ili društveni odnosi. Razvio ju je J. L. Moreno, začetnik grupne psihoterapije, kojemu je služila kao kvantitativna metoda za istraživanje odnosa između društvenih struktura i psihološkog blagostanja pojedinaca. Prema sociometrijskoj metodi svaka osoba u ispitivanoj grupi treba odrediti jednu ili više osoba koje smatra poželjnima za neku društvenu aktivnost. Iz podataka dobijenih na temelju izbora ispitanika, moguće je rekonstruirati društvene odnose i utvrditi kakve su individualne pozicije pojedinaca u grupi, postoje li podgrupe, vođe ili odbačeni članovi grupe. Rezultati istraživanja mogu se prikazati i grafički u obliku *sociograma*. Ovom metodom može se ispitati grupna međuzavisnost, centralnost, zatvorenost, kohezija, isprepletenost odnosa, ekvivalentnost odnosa i dr., kao osnova za analizu društvenog i emocionalnog umrežavanja osoba u manjim društvenim grupama ili u društvenim strukturama.

Najčešće se bavi mjerenjima i istraživanjima da bi se utvrdili različiti odnosi u malim društvenim grupama (porodici, školi, preduzeću). Ispitanik treba da izabere jedinke sa kojima bi mogao da obavlja neku aktivnost (igranje, druženje, proslava rođendana, zajedničko ljetovanje) u grupi kojoj pripada ili bi mogao da pripada. Pred ispitanikom se nalaze dvije forme pitanja - afirmativna i negativna (sa kim bi volio a sa kim ne bi) da se druži, uči i provodi slobodno vrijeme... Izbor se može ograničiti na jednog člana grupe, ali se može omogućiti izbor većeg broja članova.

U našem ispitivanju učestvovali su učenici 6 osnovnih škola u Nikšiću u odjeljenjima u kojima borave djeca sa invaliditetom. Pomoću ove metode može se utvrditi položaj učenika u grupi kao i sami odnosi unutar grupe. Prvo istraživanje se sprovodilo prije početka izvođenja radionica u toj grupi a drugo nakon izvođenja radionica i aktivnosti.

OPIS AKTIVNOSTI

Cilj radionica je bio informisanje djece o različitostima, sa naglaskom na onu po osnovu invaliditeta kao i motivisanje djece da prihvate različitost, kako svoju, tako i druge djece kao vrijednu poštovanja. Radionice kao oblik informisanja su odabrane, jer ih stručnjaci iz oblasti pedagoške psihologije preporučuju kao najprihvatljiviji oblik informisanja djece na uzrastu od 9-10 godina, jer je to prelazni uzrast na kome djeca kroz zabavu mogu naučiti mnoge stvari korisne za život.

Škole u kojima su realizovane aktivnosti su: OŠ "Olga Golović", OŠ „Jagoš Kontić“, OŠ „Mileva Lajović - Lalatović“, OŠ „Ratko Žarić“, OŠ „Milija Nikčević“ i OŠ „Braća Labudović“. Prve tri škole odabrane su jer u njima uči veliki broj djece sa invaliditetom, a preostale tri škole su odabrane metodom slučajnog izbora zbog reprezentativnosti uzorka istraživanja.

Naš cilj je bio da se pomoću ove metode utvrdi položaj djeteta sa invaliditetom u grupi, da se utvrde odnosi u odjeljenju i da se utvrdi da li je izvođenje radionica imalo pozitivan uticaj na odnose u grupi, da li je stav prema djetetu sa invaliditetom promijenjen, da li se kohezivnost grupe povećala, da li se smanjio indeks grupne tenzije. Osim sociometrijskih mjerenja odnosima u grupi su se bavili i voditelji radionica koji su posmatrali djecu tokom aktivnosti.

ZAKLJUČAK

Najčešći odgovori djece pri odabiru nekog od učenika sa kojim bi voljeli da uče ili se druže su sledeći : „On/a je dobar đak“, „Dobar je drug/arica“ , „Pomaže mi kada mi nešto zatreba“, „Sa njim/njom volim da provodim slobodno vrijeme“

Najčešći odgovori za negativan izbor nekog od učenika su sledeći: „On/a je loš đak“ , „Ne igramo se istih igara“ , „Tuku se“ (najčešće za dječake)... Ono što je specifično kod negativnih odabira je da su uglavnom dječaci birali djevojčice i obrnuto. To je karakteristično za ovaj uzrast jer se najčešće dječaci međusobno druže i imaju slične igre, što važi i za djevojčice.

U svim školama se smanjio indeks grupne tenzije (IGT) ili broj međusobnih negativnih izbora pa se primjećuje da su radionice znatno uticale i na ovaj aspekt. Smanjeni su negativni odnosi djece u grupi i manji broj djece je odlučio da izabere nekog učenika sa kojim ne bi želio da se druži i uči.

Osim ovih statističkih pokazatelja koji pokazuju pozitivan uticaj radionica na kohezivnost grupe kao i prihvatanje djece sa invaliditetom u prilog govori i samo dječje ponašanje tokom izvođenja radionica gdje su oni pokazali visok stepen prihvatanja prema djeci sa invaliditetom. Tokom radionica je primijećeno da su djeca u grupama na pravi način shvatila pojam različitosti, pa su već nakon prve radionice imali drugačiji stav prema djeci sa invaliditetom i trudili se da i njima olakšaju učešće u svim aktivnostima tokom trajanja ovog projekta.

Ono što smo primijetili tokom samog izvođenja radionica da su u svakoj školi učiteljice te koje su takođe propagirale prihvatanje različitosti i prihvatanje djece sa invaliditetom. Tokom trajanja radionica stekao se utisak da su djeca uživala u izvođenju samih aktivnosti i da su na pozitivan način primila priču o prihvatanju različitosti i da su imali pozitivan stav i prema voditeljima radionica. U toku aktivnosti osjećala se pozitivna atmosfera i atmosfera prihvatanja i tolerancije. Već na drugoj radionici vidjelo se da su dosta toga naučili o pojmu različitosti i da ih je sadržaj radionica natjerao na razmišljanje na tu temu.

U svim školama smo primijetili pozitivan stav prema djeci sa invaliditetom, koji se izrazio kroz same aktivnosti gdje su sva djeca htjela da pomognu učenicima sa invaliditetom i da im olakšaju učešće u radionicama.

Podatke obradio i izvještaj napisao Radovan Cicmil, psiholog, saradnik na projektu.